

Online Journal of Literature....

साहित्याचे विद्यापीठ

□ पुणे □ वर्ष १ ले □ अंक २९२ वा □ बुधवार दि.२१ जानेवारी २०२६ □ पाने ४ □ मूल्य : निशुल्क (खासगी वितरणासाठी)

विशेष लेख...

चीनमधील घटना जन्मदर चिंतेचा विषय

– प्रा डॉ सुधीर अग्रवाल

ज्योतिर्मय ✍ साहित्य

भारताचा शेजारी देश असलेल्या चीनमधील जन्मदर ऐतिहासिक नीचांकी पातळीवर पोहोचला आहे. गेल्या वर्षी देशात फक्त ७.९२ दशलक्ष मुले जन्माला आली, १९४९ नंतरची ही सर्वात कमी संख्या आहे, ज्या वर्षी चीनची स्थापना झाली आणि अधिकृत लोकसंख्या आकडेवारी राखली जाऊ लागली. जन्मदर प्रति हजार लोकसंख्येमागे फक्त ५.६३ आहे, जो नवीन जन्मांच्या संख्येत झपाट्याने घट झाल्याचे स्पष्टपणे दर्शवितो. जगातील सर्वात मोठ्या लोकसंख्येपैकी एक असलेला चीन आज अशा टप्प्यावर आहे जिथे त्याची सर्वात मोठी ताकद त्याची कमकुवतता बनत असल्याचे दिसून येते. जन्मदर सातत्याने कमी होत आहे, लोकसंख्या कमी होत आहे आणि समाज वेगाने वृद्ध होत आहे. सरकार सर्वतोपरी प्रयत्न करत आहे, परंतु निकाल अपेक्षेच्या विरुद्ध आहेत. प्रश्न असा आहे की: ही परिस्थिती चीनच्या भविष्यासाठी मोठ्या धोक्याचे संकेत देते का?

घटत्या जन्मदराचा परिणाम एकूण लोकसंख्येवरही स्पष्टपणे दिसून येत आहे. २०२५ मध्ये चीनची लोकसंख्या अंदाजे ३.३९ दशलक्षने कमी होईल. २०२२ नंतर सलग चौथ्या वर्षी ही घट नोंदवली गेली आहे. आकडेवारीनुसार, गेल्या वर्षी अंदाजे १.१३ कोटी लोकांचा मृत्यू झाला, तर जन्मदर खूपच कमी होता. त्यामुळे एकूण लोकसंख्या घसरत चालली आहे. एका वर्षात १७ टक्क्यांची मोठी घट चीनसाठी सर्वात धक्कादायक गोष्ट म्हणजे केवळ एका वर्षात जन्मदरात अंदाजे १७ टक्क्यांनी घट झाली आहे. २०२५ मध्ये जन्मलेल्या मुलांची संख्या मागील वर्षाच्या तुलनेत अंदाजे १.६२ दशलक्ष कमी होती. तज्ञांचा असा विश्वास आहे की ही घट केवळ तात्पुरती नाही तर ती एका खोल लोकसंख्याशास्त्रीय संकटाकडे निर्देश करते.

चीनच्या वेगाने वृद्ध होणाऱ्या लोकसंख्येमुळे परिस्थिती आणखी बििकट झाली आहे. सध्या, देशातील सुमारे २३ टक्के लोकसंख्येचे वय ६० वर्षांपेक्षा जास्त आहे. असा अंदाज आहे की २०३५ पर्यंत वृद्धांची संख्या ४० कोटीपर्यंत पोहोचू शकते. याचा अर्थ असा की काम करणाऱ्या लोकसंख्येमध्ये घट होईल, ज्यामुळे पेन्शन आणि आरोग्य व्यवस्थांवर दबाव वाढेल.

चीनी लोक मुले जन्माला का घालत नाही? यामागे अनेक सामाजिक आणि आर्थिक कारणे आहेत. चीनमध्ये मुलांचे संगोपन करणे अत्यंत महाग झाले आहे. शिक्षण, आरोग्य आणि राहणीमानाचा खर्च सतत वाढत आहे. शिवाय, तरुणांना मोठ्या प्रमाणात करिअरचा दबाव येतो. नोकरीच्या अनिश्चित संधींमुळे तरुण जोडप्यांना त्यांचे कुटुंब वाढवण्यास कचरावे लागत आहे. ४-२-१ कुटुंब रचना देखील एक प्रमुख घटक आहे, ज्यामध्ये पती-पत्नी दोघेही एकटे मुले आहेत आणि त्यांच्यावर चार वृद्ध पालकांची जबाबदारी आहे. यामुळे मुले जन्माला घालण्याचा निर्णय घेणे आणखी कठीण होते.

परिस्थिती इतकी भयानक कशी झाली? चीनमधील गंभीर लोकसंख्याशास्त्रीय संकट हे सत्ताधारी कम्युनिस्ट पक्षाने दशकांपासून पाळलेल्या एक मूल धोरणामुळे असल्याचे मानले जाते. लोकसंख्याशास्त्रीय संकटाचा अर्थव्यवस्थेवर गंभीर परिणाम होईल या भीतीने, चीनने २०१६ मध्ये एक मूल धोरण रद्द केले आणि सर्व जोडप्यांना दोन मुले जन्माला घालण्याची परवानगी दिली. तथापि, याचा फारसा परिणाम झाला नाही. वाढत्या बालसंगोपन खर्चांमुळे जोडप्यांना अधिक मुले जन्माला घालण्याची अनिच्छा दूर करण्यासाठी, २०२१ मध्ये, चीनने आपल्या लोकसंख्या धोरणात सुधारणा केली, लोकांना तीन मुले जन्माला घालण्याची परवानगी दिली.

भविष्यासाठी हे किती धोकादायक आहे? संयुक्त राष्ट्रांचा अंदाज आहे की जर हीच प्रवृत्ती अशीच राहिली तर २१०० पर्यंत चीनची लोकसंख्या सुमारे ८० कोटीपर्यंत कमी होऊ शकते. याचा थेट परिणाम देशाच्या आर्थिक विकासावर, कार्यबलावर आणि जागतिक ताकदीवर होईल. तज्ञांचा असा विश्वास आहे की हे संकट केवळ चीनच्या लोकसंख्येची परीक्षा नाही तर त्याच्या संपूर्ण विकास मॉडेलची परीक्षा आहे.

दुसऱ्या साहित्य संगीत संमेलनाच्या अध्यक्षपदी डॉ.निर्मोही फडके

३१ रोजी कणकवली मराठा मंडळ नाट्यगृहात संमेलनाचे आयोजन

ज्योतिर्मय ✍ साहित्य
कणकवली : गेल्या वर्षापासून साहित्य संगीत मित्र मंडळ सिंधुदुर्गतेर्फे साहित्य संगीत संमेलन आयोजित करण्यात येते. यावर्षीचे दुसरे साहित्य संगीत संमेलन शनिवार ३१ जानेवारी रोजी दुपारी ३.३० वा. कणकवली शहरातील मराठा नाट्यगृह मध्ये आयोजित करण्यात आले असून संमेलनाच्या अध्यक्षपदी साहित्य कला अभ्यासक डॉ.निर्मोही फडके यांची निवड करण्यात आली असल्याची माहिती संमेलनाचे स्वागताध्यक्ष महेंद्र चव्हाण आणि निमंत्रक सुभाष भंडारे यांनी दिली.

एक कला दुसऱ्या कलेला पूरक असते.अनेक कलांच्या संगमातून समाजाची निकोप वाढ होत असते.मात्र

असे असले तरी कला संगम संमेलने आपल्याकडे फारशी होत नाहीत.या पार्श्वभूमीवर गेल्या वर्षापासून सिंधुदुर्ग जिल्ह्यातील साहित्य कला संगीत या क्षेत्रातील मंडळी एकत्र येत साहित्य संगीत संमेलन आयोजित केले जात आहे. या संमेलनाची रूपरेषा पुढील काही दिवसात जाहीर करण्यात येईल अशी माहितीही श्री चव्हाण आणि श्री भंडारे यांनी दिली असून पुढील चार दिवसात संमेलनाच्या निमित्ताने देण्यात येणाऱ्या साहित्य,संगीत आणि चित्रकला या क्षेत्रातील व्यक्तींच्या पुरस्कारांची घोषणा करण्यात येणार असल्याचेही त्यांनी सांगितले.

गेल्या वर्षीच्या पहिल्या संमेलनाचे अध्यक्ष म्हणून सुप्रसिद्ध कवी तथा चित्रपट गीतकार अजय कांडर यांची निवड करण्यात आली होती. यावर्षी

दुसऱ्या साहित्य संगीत संमेलनाच्या अध्यक्षपदी साहित्य आणि कला संस्कृतीच्या अभ्यासक असणाऱ्या डॉ. निर्मोही फडके यांची निवड करण्यात आली असून डॉ. निर्मोही या ठाणे येथील लेखिका आणि मराठी

भाषा-साहित्य क्षेत्रातील संशोधक आहेत. डॉ. भालचंद्र नेमाडे ह्यांच्या कादंबऱ्यांचा चिकित्सक अभ्यास या विषयात संशोधन करून पीएच.डी. पदवी प्राप्त केलेल्या डॉ. निर्मोही ह्यांनी अडीच दशके शिक्षण क्षेत्रात काम केले आहे. बालशिक्षण आणि शालेय मराठी भाषा चळवळीत त्या सक्रीय आहेत. तसेच साहित्य क्षेत्रात लेखन, पुस्तकांचे संपादन, शब्दांकन, मुलाखती, अनुवाद इ. विविध प्रकारे त्या सातत्याने आपले योगदान देत आहेत. आतापर्यंत त्यांचे दहा ग्रंथ प्रकाशित झाले असून, त्यांच्या पुस्तकांना अनेक महत्वाचे पुरस्कार प्राप्त झाले आहेत. महाराष्ट्र आणि महाराष्ट्राबाहेरही अनेक संस्थांकडून, तसेच साहित्य अकादमीकडूनही मराठी साहित्य विषयासंदर्भात व्याख्यानांसाठी,

चर्चा-सत्रांसाठी त्यांना निमंत्रित करण्यात आले आहे. तसेच अमेरिका, इंडोनेशिया इथेही त्यांनी व्याख्याने दिली आहेत. साहित्य ही एक कला आहे आणि इतर सर्व कलांपासून साहित्य वेगळे राहू शकत नाही, असे त्या मानतात. त्यामुळे, एक साहित्यिक ह्या नात्याने संगीत, नृत्य, चित्र, नाट्य, सिनेमा इ. अनेक कलांशी त्यांनी स्वतःला एक अभ्यासक आणि आस्वादक म्हणून जोडलेले आहे. त्याबद्दलही त्या लेखन करत असतात. या सगळ्या पार्श्वभूमीवर डॉ.निर्मोही यांची दुसऱ्या साहित्य संगीत संमेलनाच्या अध्यक्षपदी निवड करण्यात आली असल्याचे श्री चव्हाण आणि श्री भंडारे यांनी सांगितले.अधिक माहितीसाठी संपर्क – मो.९९६०५ ०३१७१

‘अभूत’पर्व

आम्ही तिला सांगितलं, ‘बघ, काही पर्याय आहे का ते पैसे परत मिळण्याचा ‘

थोडावेळ काही खटपट केली तिंनं आणि नकारार्थी मान हलवली. मग हळूहळू आम्हाला प्रश्न पडू लागले. हा गेम त्यानं मोबाईल वर कधी डाऊनलोड केला? खेळायचा कसा, हे कसं कळलं त्याला? आणि अत्यंत महत्त्वाचा प्रश्न म्हणजे त्याला बँक अकाऊंटचा पासवर्ड कसा माहित?

वैष्णवीकडे या सगळ्याची उत्तरं होती शाळेच्या झूम लिंकवर जो चॅटबॉक्स असतो तिथं गप्पा मारणारे मित्र त्याला भेटले होते. एकीकडे वर्ग सुरू असताना दुसरीकडे ही मुलं चॅटबॉक्स वर गप्पा मारत गेमबद्दल माहिती एकमेकांना पुरवत होते. तिथूनच ही सगळी माहिती त्याला मिळाली होती. हे कसं शक्य झालं?, कोण मित्र आहेत हे? हे सगळे निरर्थक प्रश्न होते आता.

सायबर फ्राईमचे पत्रकार आमचे परिचयाचे होते त्यांना फोन केला. त्यांनी आवश्यक ती माहिती आमच्या कडून घेतली आणि थोड्याच वेळात त्यांनीही नकारात्मक उत्तर दिलं. आता कृष्णाशी या विषयावर कसं

बोलायचं हा अतिशय किचकट पण महत्त्वाचा प्रश्न होता. आम्ही तिघांनी मिळून एक निर्णय घेतला, की आत्ता आपली मनस्थिती चांगली नाही, रागाच्या भरात काही वेडंवाकडं बोललं गेलं तरी त्याचा विपरीत परिणाम होऊ शकतो तेव्हा आत्ता शांत बसू आणि थोड्यावेळाने काय करायचं ते ठरवू.

बाहेरची दुनिया बंद असताना घर ही सुरक्षित जागा वाटत असली, तरी प्रत्यक्षात घरातही असुरक्षिततेची बीजं नकळत पेरली जात आहेत, याची जाणीव ही घटना करून देते. मोबाईल हा घरातल्या प्रत्येकाचा सोबती बनलेला असताना, तोच धोका ठरू शकतो, हे वास्तव इथे अधोरेखित होतं.

या घटनेत कृष्णा हा केवळ एक मुलगा नाही, तर तो लॉकडाऊनमध्ये वाढलेली पिढी दर्शवतो. जिचं शिक्षण, मैत्री, खेळ, करमणूक सगळंच डिजिटल झालं आहे. त्यानं पैसे खर्च केले, हा मुद्दा दुय्यम आहे; पण त्याला गेम, ती डाउनलोड करणं, बँक पासवर्ड, ऑनलाइन व्यवहार यांची

माहिती कशी मिळाली, हा खरा चिंतेचा विषय आहे. इथे ‘‘असं का?’’ हा प्रश्न ठळक होतो. मुलं एवढी माहिती इतक्या सहजपणे कशी मिळवत आहेत?

झूमच्या चॅटबॉक्समधून होणारा संवाद हा आणखी एक धक्कादायक पैलू आहे. शिक्षणासाठी वापरलं जाणारं माध्यमच चुकीच्या सवयी, आर्थिक धोके आणि सायबर गुन्हांची दारं उघडत असेल, तर पालक म्हणून आपण किती सजग आहोत, हा प्रश्न नुसता पडत नाही तर प्रचंड सतावतो.. इथे पालक म्हणून आम्ही दोघी आहोत का? आमच्या असहायतेचं, गोंधळलेपणाचं वास्तव इथं स्पष्ट होतं..

तंत्रज्ञानाच्या जगात एकदा चूक झाली की ती दुरुस्त करणं किती कठीण असतं, याची जाणीव यातून होते. ‘‘पैसे परत मिळतील का?’’ यापेक्षा ‘‘ही चूक का घडली?’’ हा

प्रश्न अधिक महत्त्वाचा ठरतो. या घटनेचा शेवट रागाने किंवा शिक्षेने न होता, शांततेच्या निर्णयाने झाला, हेही आम्हा सर्वांच्या दृष्टीने

महत्त्वाचं आहे. मुलांशी संवाद कसा साधावा, चुका समजून कशा घ्याव्यात आणि रागाच्या भरात नात्यांवर ओरखडे कसे पडू नयेत याचीच काळजी घेत आम्ही तो प्रसंग निभावून नेला.

या घटनेनं आणखी एक महत्त्वाची बाब अधोरेखित केली ती म्हणजे डिजिटल पालकत्व. आपण मुलांना मोबाईल देतो, इंटरनेटची सुविधा देतो; पण त्याबरोबर येणाऱ्या जबाबदाऱ्यांची, धोक्यांची आणि मर्यादांची पुरेशी चर्चा करतो का, हा प्रश्न सतत टोचत राहतो. ‘‘मुलं लहान आहेत, त्यांना कळणार नाही’’ या समजूतीतूनच

अनेकदा आपण गाफील राहतो. प्रत्यक्षात हीच मुलं आपल्या नकळत अनेक पावलं पुढे गेलेली असतात. लॉकडाऊननं शारीरिक अंतर वाढवलं, पण डिजिटल जवळीक अमर्याद केली. त्या जवळिकीला कोणतीही दिशा, नियंत्रण किंवा मूल्यांची चौकट नसेल, तर त्यातून गोंधळच निर्माण होणार, हे या घटनेतून ठळकपणे समोर येतं. शाळा, शिक्षक, पालक आणि तंत्रज्ञान या चौघांमध्ये समन्वय नसेल, तर मुलं मधेच भरकटतात.

ही घटना एखाद्या घरापुरती मर्यादित नाही; ती अनेक घरांमध्ये वेगवेगळ्या स्वरूपात घडत आहे. कुठे पैशांच्या स्वरूपात, कुठे चुकीच्या सवयींच्या, तर कुठे मानसिक तणावाच्या रूपात. त्यामुळे ‘‘आपल्या घरात असं काही घडत नाही’’ ही भावना सुद्धा आत्मपरीक्षणाची गरज निर्माण करते.

इथं कोणताही इशारा द्यायचा नाहीये मला, तर सावध करायचंय दोष द्यायचा नाही, तर जाणीव जागी करून द्यायचीय. प्रश्न विचारायला शिकवतो असं का घडलं? आणि त्याहून महत्त्वाचं म्हणजे पुन्हा असं होऊ नये म्हणून आपण काय बदलायला हवं? याच प्रश्नांतूनच सजग पालकत्वाची, समजूतदार संवादाची आणि सुरक्षित डिजिटल भविष्याची सुरुवात होते.

म्हणूनच ही घटना ‘‘असं का?’’ या सदरात मांडावीशी वाटली. ही घटना उत्तरं देत नाही, तर प्रश्न निर्माण करते. पालकत्वावर, तंत्रज्ञानावर, शिक्षण व्यवस्थेवर आणि आपल्या दुर्लक्षावर. वाचकाने स्वतःला विचारावं, ‘‘आपल्या घरात असं का घडू शकतं?’’ आणि त्या प्रश्नातूनच सजगतेची सुरुवात व्हावी, हाच या लेखनाचा स्पष्ट हेतू आहे.

जात्यावरच्या ओव्या.....

हिरव्या झाडावर पाखराची किलकिल काय बोल कोण जाणे? कशी होणार उकल? ॥४५८॥

हिरव्या झाडामंथी बसली दमुन पाखर वाजे पारध्याचे पाय उडाली भुर्र भुर्र ॥४५९॥

©® सौ. मनोरमा बोरडे छत्रपती संभाजी नगर मो. 70207 33758

संक्रांत, मुले आणि केशव काका

ज्योतिर्मय

साहित्य

चिंगी – काका, आणि स्त्रियांसाठी या दिवसाचं काही विशेष महत्व आहे का ? आई तर काल काळ्या रंगाची साडी शोधत होती. त्याचं काय विशेष ?

काका – स्त्रिया, हे मातृशक्तीचं, सृजनाचं आणि पृथ्वीतत्वाचं प्रतीक. एकमेकांना त्या वाण देतात. या काळात निसर्ग बहरून आलेला असतो. शेतकऱ्याच्या घरात धनधान्याची समृद्धी आलेली असते. स्त्रिया वाण देताना ते मातीच्या सुगड्यात देतात. त्यात आवळे, बोरं, हरभरे, वाटाणे, उसाच्या गंडोऱ्या आदी गोष्टी असतात. या गोष्टी आरोग्यदायी, पौष्टिक असतात. त्या निमित्ताने खाव्यात. ही समृद्धी अशीच राहावी अशीही भावना यामागे असते. बाळांनो, एक गोष्ट लक्षात ठेवा. नेहमी काय खायचं असा प्रश्न असेल तर तीन शब्द लक्षात ठेवा. रिजनल, सिझनल आणि ओरिजिनल. म्हणजे ज्या ऋतूत जी फळं, भाज्या आपल्याकडे मिळतात ती भरपूर खा. ती आरोग्यदायी असतात. जाहिरातींच्या मागे लागून उगीचच नसत्या गोष्टींना बळी पडू नका.

आणि हो, काळ्या साडीबद्दल सांगायचं राहिलंच, नाही का ? तर मघाशीच मी तुम्हाला सांगितलं की देवीनं युद्ध करून राक्षसांचा नाश केला. त्या दिवशी देवीनं सुद्धा काळं वस्त्र परिधान केलं होतं असं म्हणतात. तिन् राक्षसांचा म्हणजेच काळ्या, दुष्ट शक्तीचा विनाश करून जणू चांगल्या गोष्टींचे शीतल चांदणे वरदान रूपात या सृष्टीला बहाल केले. त्याचं प्रतीक म्हणून स्त्रिया या दिवशी काळी साडी नेसतात आणि

चांगल्या गोष्टी, शीतल अशा चांदण्यांचं प्रतीक म्हणून या साडीवर रुपेरी नक्षी किंवा चांदण्याची नक्षी असते.

वैशाली – काका, किती छान माहिती दिलीत. उद्या आम्ही आमच्या शाळेत ही माहिती सांगू. काका – बाळांनो, तिळगूळाचे पण महत्त्व लक्षात घ्या. तिळगूळाने या दिवसात आपल्या शरीरातील शक्ती, उष्णता वाढते. त्याची आपल्या शरीराला या काळात गरज असते. तिळातील स्नेह आणि गुळातील गोडी आपल्या वागण्यात येऊ द्यायची असते. तिळासारखं लहान व्हायचं असतं म्हणजे वृथा अभिमान, अहंकार टाकून द्यायचा असतो. तीळ आणि गूळ कसे एकजीव होतात तसं एकजीव व्हायचं असतं आपल्या माणसांशी, निसर्गाशी नातं जोडायचं असतं. हा माझ्याकडून तिळगुळ घ्या. तो खाऊन टाका. डब्यात ठेवू नका. आणि यानिमित्ताने तुम्ही बलवान व्हा, सूर्यासारखे तेजःपुंज व्हा आणि आपल्याला, आपल्या घराला, आपल्या देशाला प्रगतीपथावर न्या असा आशीर्वाद तुम्हाला देतो.

(तिघेही काकांना वाकून नमस्कार करतात आणि पुढे तिळगुळ वाटण्यासाठी निघून जातात.) *~*~*

श्री ब्रह्मचैतन्य गोंदवलेकर महाराज

ज्योतिर्मय

साहित्य

सरकारी नोकर वरिष्ठाच्या हुकूमप्रमाणे चालत असल्यामुळे त्याच्यावर वैयक्तिक जबाबदारी कसलीही येत नाही आणि कर्ते पणाही त्याला शिवत नाही; त्याप्रमाणे गुरूवर श्रद्धा ठेवून त्याच्या आज्ञेत राहावे. लाभ – हानी देव जाणे, जबाबदारी गुरूवर; आणि तोच हे साधन करवीत असल्याने कर्ते पणाही त्याच्यावरच असणार. त्याच्याही पुढे

परमेश्वर आपल्या हृदयात आहे.

म्हणजे, जे जे काही हातून घडते ते ते सर्व त्याच्याच इच्छेने आणि सत्तेने घडते, अशी दृढ भावना असली, म्हणजे कर्तेपण सोडून अजिबात मोकळे होता येते. असे झाले म्हणजे जे जे आपल्या हातून घडते, ती त्याचीच सेवा होते. मुख्य गोष्ट ही की, परमात्मा आपल्या हृदयात आहे, आपण त्याच्यात आहोत, आपण तोच आहो, अशी दृढ भावना पाहिजे. याच्या मधली पायरी म्हणजे परमात्याच्या नजरेखाली, तो पाहात असताना, आपण सर्व कर्मे करीत आहोत अशी जाणीव असणे आवश्यक आहे. यामुळे अभिमान सर्वस्वी जरी न गळला, तरी आपल्या हातून वाईट कृत्ये तरी घडायची नाहीत.

क्षेत्राला क्षेत्रत्व आपण आपल्या भावनेने जर दिले नाही तर तिथे पाणी आणि दगडच आहेत ! ‘काशी’, ‘गंगा’, असे म्हटले म्हणजे पवित्रतेचे संस्कार मनात उभे राहतात, पण तिथल्या राहणाऱ्या पुष्कळ लोकांचा तसा भाव नसल्यामुळे ते वर्षावर्षात स्नानासही जात नाहीत. यावरून, त्यांना ते क्षेत्र असे वाटतच नाही असे दिसते. क्षेत्र हे आपल्या भावनेनेच नाही का निर्माण होत ? मग ते घरच्या घरीच नाही का निर्माण करता

येणार ? याला अर्थातच दृढभाव असायला पाहिजे. तितका तो दृढ होत नसेल, तर क्षेत्रात जावे; आणि आर्थिकदृष्ट्या तेही शक्य नसेल, जर काशीस जावे नित्य वदावे; म्हणजे काशीचे स्मरण तरी करावे, म्हणजे त्याने पवित्रतेचे संस्कार उद्भूत होऊन मन पवित्र होईल. देव सर्वत्र भरलेला आहे, पण तो भावने प्रकट केला पाहिजे. प्रह्लाद, द्रौपदी यांना अगदी खात्री होती की, देव आपला साह्यकारी आहे, तेव्हा देवाला प्रकट होणेच भाग पडले. सद्गुरू मला साहाय्य करतील अशी तुमची खात्री पाहिजे, म्हणजे त्यांना साहाय्य करावेच लागते. याचा अनुभव घेणे हे तुमच्याच हाती नाही का ?

स्वास्थ्य कर्मे करणे याचे नाव प्रपंच, आणि निःस्वार्थपणाने करणे याचे नाव परमार्थ. जो आसक्तीमध्ये नाही तो निःस्वार्थी समजावा. आसक्ती निघण्याची पहिली पायरी असेल तर ती उदासीनता होय. देव आहे असे निःशंकपणे वाटणे हे ज्ञान होय. हे ज्ञान भगवंताच्या अनुसंधानात राहिल्याने सहज प्राप्त होते.

उपासनेचा हेतू असेल तर तो राम आपल्या पाठीमागे उभा आहे ही भावना उत्पन्न करणे हा होय.

श्री संत ज्ञानेश्वर अभंग व अर्थ

अभंग २३

सारसार दोन्ही । न दिसती नयनीं ।
अवचिता गगनीं । बिंबलासे ॥१॥
लोपले रविशशि । तेज न माये आकाशीं ।
मेघःश्याम मेघाशीं । लपविलें ॥धु०॥
दिव्यरुप तेज । तीव्र ना तेजबीज ।
कुंडलि विराजे । लोपलें सूर्यां ॥२॥
ज्ञानदेवा ध्यान । मनाचेंही मन ।
हरिचरण स्थान । दृढ केलें ॥३॥

अर्थ:-

सार असारचे रुप असलेले ते स्वरुप डोळ्यांना दिसत नाही पण अवचित गगनात बिंबते. त्याच्या तेजाने आकाशातील चंद्र सुर्य हे त्या तेजात लोपले आहेत. ते तेज त्या आकाशात मावत नाही. जणुकाही त्या मेघःशामाने मेघालाही झाकुन टाकले. कुंडलिनी जागृत झाल्यावर जे दिव्य तेज त्या रुपावर निर्माण होते. ते तेज तिव्र नाही व त्यात सुर्य लोपला आहे. आम्ही मनाचे मन असलेले ते ब्रह्मपद त्या समचरणांमध्ये पाहतो असे माऊली ज्ञानेश्वर सांगतात.

अभंग २४

स्वरुपीं पाहतां बिंबीं बिंब उमटे ।
तें मेघः श्याम दाटे बुंधि मनीं ॥१॥
चित्त वित्त हरि जाला वो साजणी ।
अवचिता आंगणीं म्यां देखियला ॥धु०॥
सांवळा डोळसु चतुर्भुज रुपडें ।
दिसे चहुंकडे एक तत्त्व ॥२॥
ज्ञानदेव म्हणे द्वैत निरसून बाही ।
एका रुपें बाही तरशील ॥३॥

अर्थ:-

मेघशामाकडे पाहिले की त्या बिंबाचे प्रतिबिंब माझ्या मनात उमटले आहे. त्या सगुण रूपाला अंगाणात मी अवचित पाहिला त्यामुळे माझे चित्त व वित्त सगळेच मी विसरलो. त्या चतुर्भुज परमात्म्याला डोळ्यांनी पाहिल्यावर ते एकतत्वाने सर्वत्र आहे हे मला जाणवले. त्या रूपाला एकत्वाने पाहिले तर सहज तरून जाता येईल असे माऊली ज्ञानदेव सांगतात.

ॐ नमो भद्रा हनुमते नमः
ॐ नमो भद्रा हनुमते नमः
ॐ नमो भद्रा हनुमते नमः

दासबोध स्तवन

उज्ज्वला धर्माधिकारी,
पुणे, मो. ७५८८२ ३५६४६

द्वैतकल्पनानिरसन

ज्योतिर्मय

साहित्य

(दशक ७ समास ५)
नमस्कार,
“दासबोध“ या ग्रंथराजाच्या महासागरात एक एक शिंपल्याचा मोती होण्याचं सामर्थ्य प्रत्येक शब्दात आहे मी तर या साहित्य सागराच्या प्रवाहाचा एक अत्यंत अल्पसा असा थेंब आहे. समर्थानी लिहिते ठेवण्याची प्रेरणा देत रहावी ही श्री चरणीं प्रार्थना.

आपल्या सारख्या वाचक मंडळींचे फोन आधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर करून मॅसेजेस पाठवणे या सर्वांच्या प्रोत्साहनामुळे लिहिताना बळ मिळते. काही चुकले तर समर्थ क्षमा करतील द्वैतकल्पनानिरसन हा समास लिहायला घेते.

माणसाला विचार करण्याचं मुक्त स्वातंत्र्य आहे तो स्वतःतर विचार करतोचं पण आपल्या बरोबर आपलं घर, (क्रमशः)

॥ अभंग-माधव ॥

माधव मनोहर जोशी
दादर, मुंबई.
मो. 9833159630

आपुले जीवन । हे भवसागर । तरण्यासी तर । सदा लागे ॥१॥ नका टाकू फार । नौकेवरी भार । बुडेल ती पार । खोल खोल ॥२॥ नौकेत बैसता । ठेवा एक ध्यानी । षड् रिपु मनी । त्यागा त्यांना ॥३॥ काम,क्रोध,लोभ । मोह,मद, द्वेष । ह्यांचाच विशेष । भार वाढे ॥४॥ माधव हा म्हणे । ठेवा हे ध्यानात । षड्रीपु मनात । ठेवू नका ॥५॥

लघु बोधकथा

♦ अतिरेक नको ♦

एकदा एक राजहंस एका बगळ्यास म्हणाला, 'काय रे तू आधाशी ! पाण्यातला कोणताही प्राणी खायला तू मागेपुढे पहात नाहीस. बरं-वाईट, नासकं हा फरकसुद्धा तुझ्या खादाड जिभेला समजत नाही. माझं पहा, मी फक्त पूर्ण उमललेल्या कमळातले तंतु तेवढे खाईन, दुसरा कसलाही पदार्थ माझ्या घशाखाली जाणार नाही.' त्यावर बगळा म्हणाला, 'माझ्या दृष्टीने असा चोखंदळपणा असणं बरं नव्हे. ज्या वेळी जे मिळेल ते खावं अन् सुखी राहावं. खाण्याचा पदार्थ दिसला की तो खावा हेच शहाणपणाचं. असे म्हणून बगळा उडाला व जवळच्या तलावाकाठी गेला. तेथे कडेला एक मासा दिसला. तेव्हा विचार न करता त्याने तो एकदम गिळला, पण आत असलेला गळ घशाला लागून तो जिवास मुकला. राजहंस आपले आवडते खाणे दुसऱ्या कमळे असलेल्या तळ्यात गेला, पण तेथे हंस धरण्यासाठी जाळे लावले होते, त्यात तो सापडला. तात्पर्य - कोणत्याही गोष्टीचा अतिरेक नको

आरोग्य संजीवनी

हसल्यामुळे होणारे फायदे

ज्योतिर्मय

साहित्य

हसणं म्हणजे फक्त चेहऱ्यावर हास्य नाही ते म्हणजे मन, मेंदू आणि शरीरासाठी एक नैसर्गिक औषध आहे. हसण्याचे फायदे, वैज्ञानिक आधारासह आणि रोजच्या जीवनात त्याचा सकारात्मक परिणाम कसा होतो, याची सविस्तर माहिती आहे.

हसण्याचे शारीरिक व मानसिक फायदे

१ गणाबमुक्ती () हसताना मेंदूमध्ये एंडॉर्फिन्स आणि डोपामिन नावाचे आनंददायक हार्मोन्स स्रवतात, जे तणाव कमी करतात.

२ रक्तदाब नियंत्रणात ठेवतो नियमित हसण्यामुळे ब्लड प्रेशर कमी होतो व हृदय निरोगी राहते.

३ इम्युनिटी वाढतेहसल्याने शरीरातले – सक्रिय होतात, जे रोगप्रतिकारक शक्ती वाढवतात.

४ श्वसनसंस्थेचा व्यायाम होतो मोठ्याने आणि मनापासून हसल्यास फुफ्फुसांचा व्यायाम होतो, त्यामुळे श्वास घेण्याची क्षमता वाढते.

५ वेदनाशामक प्रभाव () हसण्यामुळे नैसर्गिक पेन-किलर्स मेंदूमध्ये तयार होतात. त्यामुळे वेदना कमी जाणवतात.

६ पचन सुधारते हसल्याने पोटाचे स्नायू हालतात, ज्यामुळे पचनसंस्थेवर

सकारात्मक परिणाम होतो.

७ सकारात्मक विचारसरणी निर्माण होते मनात आशावाद आणि आनंददायी विचार वाढतात. नैराश्य दूर ठेवण्यास मदत होते.

८ चेहरा तेजस्वी व तरुण राहतो हसल्याने चेहऱ्याचे स्नायू हलतात, त्वचेची झीज कमी होते आणि त्वचेला नैसर्गिक तेज येते.

९ झोप सुधारते हसल्यामुळे मन शांत होते आणि गुडी नाइट स्लीप मिळते. नातेसंबंध दृढ होतात हसणं म्हणजे सकारात्मक ऊर्जा. हसतमुख व्यक्तींशी लोक जास्त जोडले जातात.

हसण्याचे काही अनोखे () फायदे :

संवाद कौशल्य सुधारते: विनोद व हास्य संवाद अधिक सहज करतात.

संकलन – डॉ. प्रमोद ढेरे (निसर्ग उपचार तज्ञ) पिंपरी-चिंचवड, पुणे. आरोग्यविषयक व्याख्याते व लेखक संपर्क – ९२ ७१ ६६९ ६६९

सर्जनशीलता वाढते : हसणारे मन अधिक खुलं आणि क्रिएटिव्ह असत. ध्यानात मदत होते : हास्य ध्यान (लौफटर योगा) हा एक वेगळाच अनुभव

मराठी भाषा संवर्धन पंधरवडा यशस्वी होण्यासाठी निरंतर वाचन आवश्यक - कुंडलिकराव अतकरे

ज्योतिर्मय **साहित्य**

छत्रपती संभाजीनगर, (जिमाका)- जीवनाच्या प्रत्येक क्षेत्रात यशस्वी होण्यासाठी निरंतर वाचन आवश्यक असून शासकीय विभागीय ग्रंथालयातील ग्रंथांचे दालन सर्वांसाठी खुले असून नागरिकांनी या संधीचा लाभ घ्यावा, असे आवाहन मराठी प्रकाशन संस्थेचे अध्यक्ष कुंडलिकराव अतकरे यांनी केले.

मराठी भाषा संवर्धन पंधरवड्यानिमित्त समर्थनगर येथील शासकीय विभागीय ग्रंथालयात ग्रंथप्रदर्शनाचे कार्यक्रमप्रसंगी उद्घाटक म्हणून अतकरे बोलत होते. अध्यक्षास्थानी सहाय्यक ग्रंथालय

संचालक सुनील हुसे तर प्रमुख अतिथी म्हणून जिल्हा ग्रंथालय संधाचे कार्यवाह गुलाबराव मगर, जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी सुभाष साबळे, देवगिरी कन्या विद्यालयाच्या मुख्याध्यापक श्रीमती वनिता निकम, जीवन कुलकर्णी व देवगिरी हायस्कूलचे शिक्षक कोलते उपस्थित होते.

मातृभाषेचा संस्कार व्यक्तीच्या अंतःकरणात खोलवर रुजलेला असतो.आनंद व दुःखासारख्या तीव्र भावना अनुभवताना मुखातून बाहेर पडलेले उद्गार हे मातृभाषेतीलच असतात. मराठी शब्दसाठा वाढविण्यासाठी विद्यार्थ्यांनी मराठी भाषेतील ग्रंथांचे वाचन करण्याचे

आवाहन सुनील हुसे यांनी केले.

प्रास्ताविक जिल्हा ग्रंथालय अधिकारी श्री संतोष जाधव यांनी केले.सुत्र संचालन व आभार प्रदर्शन तांत्रिक सहाय्यक गोविंद खेडकर यांनी केले.शिक्षकवृंद व विद्यार्थी, विभागीय ग्रंथालयाचे सभासद, वाचक वर्ग मोठ्या संख्येने उपस्थित होते. कार्यक्रमाअखेर उपस्थित विद्यार्थ्यांनी सामूहिक ग्रंथ वाचन केले.

ग्रंथप्रदर्शन दि.२८ तारखे पर्यंत सर्वांसाठी खुले असुन नागरिकांनी या ग्रंथप्रदर्शनाला भेट द्यावी व शासकीय विभागीय ग्रंथालयाचे सभासद होऊन येथील वाचन सुविधेचा लाभ घेण्याविषयी आवाहन जिल्हा ग्रंथालय

अधिकारी संतोष जाधव यांनी केले

आहे.

संत ज्ञानेश्वर ब्राह्मण संस्थेचा मासिक मेळावा उत्साहात

ज्योतिर्मय **साहित्य**

पुणे – पिंपळे सौदागर येथील श्री संत ज्ञानेश्वर ब्राह्मण संस्थेचा मासिक मेळावा नुकताच उत्साहात साजरा करण्यात आला. मकर संक्रांतीचे औचित्य साधून या मेळाव्यात तिळगुळ आणि महिलांसाठी हळदीकुंकू समारंभाचे आयोजन करण्यात आले होते. याशिवाय राजमाता जिजाऊ आणि स्वामी विवेकानंद यांची जयंती या

कार्यक्रमात साजरी करण्यात आली. कुणाल आयर्कॉन रोडवरील स्व. बाळासाहेब कुंजीर क्रिडांगणावर विलास जोशी यांच्या अध्यक्षतेखाली झालेल्या या कार्यक्रमाचे प्रास्ताविक रमेश भट यांनी केले. संस्थेच्या उपाध्यक्षा स्नेहा विंचवडकर यांनी सुत्रसंचलन केले. यावेळी उपस्थित महिलांनी एकमेकींना संक्रांतीचे वाण दिले. अल्पोपहाराने कार्यक्रमाची सांगता करण्यात आली.

शिव कांची – कांचिपुरम

ज्योतिर्मय **साहित्य**

अयोध्या, मथुरा, माया (हरिद्वार) काशी, कांची, अवंतिका, पुरी, द्वारावती (द्वारका) चैव सप्तता मोक्षदायीका

या सात नगरांचे दर्शनाने मोक्ष प्राप्ती होते.

अशा पवित्र नगरी पैकी कांचीपुरम या स्थळास आज आपण भेट देणार आहोत. कांचीपुरम हे शहर चेन्नई पासून ७० किलोमीटर अंतरावर वसलेले आहे. व ते रेल्वे व बस अशा सर्व सोयींनी भेट देण्यास सुलभ असे शहर आहे. कांचीपुरम याला १००० मंदिरांचे शहर या उपाधीने ही ओळखले जाते. जे महत्त्व वाराणसीला उत्तर भारतात आहे. तेच महत्त्व कांचीपुरमला दक्षिणेत आहे. कांचीपुरम येथे प्रामुख्याने तीन देवतांची मंदिरे प्रख्यात आहेत एक शिव, दोन विष्णू व तीन पार्वती. यातील शिव मंदिरांच्या समूहाला शिव कांची असे म्हणतात. तर विष्णू मंदिराच्या समूहाला विष्णू कांची असे संबोधण्यात येते. वास्तविक ही दोन्हीही, म्हणजे, शिव कांची व विष्णू कांची ही कांचीपुरम येथे एकाच शहरात आहेत.

लेखाचा विस्तार भयामुळे या लेखात शिवकांची ची मंदिरे याबद्दल आपण माहिती घेऊ.

१) एकंबरेश्वर मंदिर

दक्षिण भारतामध्ये पाच ठिकाणी एकेक महाभूताचे असे पाच तत्त्वांची मंदिरे आहेत. यापैकी पृथ्वी तत्त्वाचे मंदिर हे एकंबरेश्वर मंदिर आहे. या मंदिराचा इतिहास खूप प्राचीन आहे. सहाव्या ते सातव्या शतकात पल्लव राजा द्वारा या मंदिरात बांधकाम झाले, असा उल्लेख आहे. यानंतर विजयनगरच्या साम्राज्यात येथे १७२ फूट उंच असे देखणे गोपूर बांधण्यात आले. हे मंदिर ४० एकर परिसरात पसरले आहे.

हे मंदिर विशाल असून पाषाणात याची निर्मिती झाली आहे. याच्या भोवतीचे परिक्रमा मार्ग किंवा गल्ली या अतिशय लांब असून सर्व स्तंभावर उत्तम उत्तम शिल्पे कोरलेली आहेत.

आजही भक्त लोक ज्यांची विवाहेच्छा आहे, ते या झाडाचे दर्शन घेतात व आपली विवाह आहे इच्छा या झाडाजवळ व्यक्त करतात. आणि ही इच्छा पूर्ण होते, अशी मान्यता आहे. एकांबरेश्वर मंदिराच्या परिसरातच नीला र्थिंगल थुंडम पेरूमल मंदिर आहे.

उत्सव :- १) पंगुनी उथिरम मार्च एप्रिल या दरम्यान हा उत्सव साजरा होतो. हा येथील सर्वात महत्त्वाचा उत्सव समजल्या जातो. या उत्सवात शिवपार्वती यांच्या विवाहाचे स्मरण होते. याशिवाय महाशिवरात्री, ब्रह्मोत्सवम ,प्रदोष, अमावस्या व पौर्णिमा या दिवशी विशेष अनुष्ठाने होतात. येथील दैनिक पूजेसह सर्व वैदिक विधी संगीत वातावरणात होतात. पुराण काळी संत संबंघर, अप्पार, सुंदरर या अलवर संतांनी या मंदिरात भेटी दिल्या व भगवंताच्या आराधनेत त्यांनी विविध स्तोत्रे रचली. या स्तोत्रांचे गायन येथे केल्या जाते.

(क्रमशः)

प्रशांत वैद्य यांना गझल साधना जीवन गौरव पुरस्कार

अमरावती येथील तिसऱ्या एल्गार मराठी गझल संमेलनात होणार गौरव

ज्योतिर्मय **साहित्य**

अंबाजोगाईच्या : साधना संस्था, अंबाजोगाईच्या वतीने दिला जाणारा प्रतिष्ठेचा गझल साधना जीवन गौरव पुरस्कार यंदा सुप्रसिद्ध गझलकार प्रशांत वैद्य यांना जाहीर झाला आहे. रोख ११ हजार रुपये, शाल, पुष्पहार आणि स्मृतिचिन्ह असे या पुरस्काराचे स्वरूप आहे. येत्या ७ व ८ फेब्रुवारी रोजी अमरावती येथे संपन्न होणाऱ्या तिसऱ्या अखिल भारतीय एल्गार मराठी गझल संमेलनात ज्येष्ठ गझलकार व अभ्यासक डॉ. राम पंडित यांच्या हस्ते हा पुरस्कार प्रदान करण्यात येणार असल्याची माहिती संस्थेच्या अध्यक्षा डॉ. शुभदा लोहिया व सचिव दगडू लोमटे यांनी प्रसिद्धी पत्रकाद्वारे दिली आहे.

प्रशांत वैद्य यांनी गेल्या ४० वर्षांपासून मराठी गझल, कविता आणि गीतलेखन क्षेत्रात मोलाचे योगदान दिले आहे. त्यांच्या रचना उषा मंगेशकर, अनुराधा पौडवाल, डॉ. नेहा राजपाल यांसारख्या दिग्गज गायकांनी गायल्या आहेत. अहवाल, विजांचा सोयरा आणि गुलमोहर फुलताना हे त्यांचे गझलसंग्रह प्रसिद्ध

असून कविता आणि गझल हा त्यांचा नवीन संग्रह प्रकाशनाच्या वाटेवर आहे. लेखनासोबतच त्यांनी मराठी गझलेच्या प्रचारासाठी १९८८ पासून मुशावरे आणि साप्ताहिकातून लिखाण सुरू केले. अखिल भारतीय मराठी साहित्य संमेलनात गझलकट्टा पुनरुज्जीवित करण्यासाठी त्यांनी मोठे प्रयत्न केले

असून, मराठी गझलेच्या अस्तित्वाच्या लढाईत त्यांचा सक्रिय सहभाग राहिला आहे. साधना संस्थेने २०२५ पासून मराठी गझल क्षेत्रात विशेष कार्य करणाऱ्या व्यक्तींसाठी हा जीवन गौरव पुरस्कार सुरू केला आहे. गेल्या वर्षी पहिला पुरस्कार गझलगंधर्व सुधाकर कदम यांना प्रदान करण्यात आला होता. यंद्याच्या पुरस्कारासाठी प्रा. डॉ. सदाशिव सूर्यवंशी, नाना लोडम आणि दगडू लोमटे यांच्या निवड समितीने प्रशांत वैद्य यांच्या नावाची शिफारस केली होती. या निवडीबद्दल साहित्य आणि गझल क्षेत्रातून त्यांचे अभिनंदन होत आहे. संस्थेच्या विशेष बैठकीत अमर हबीब, अविनाश मुडेगावकर यांच्यासह अन्य मान्यवरांच्या उपस्थितीत या निवडीवर शिक्कामोर्तब करण्यात आले.

शारदाश्रम सारख्या राज्यातील महत्त्वाच्या संशोधन संस्था बंद पडण्यापासून वाचवा डॉ श्रीपाद भालचंद्र जोशी यांचे मुख्यमंत्र्यांना पत्र

ज्योतिर्मय **साहित्य**

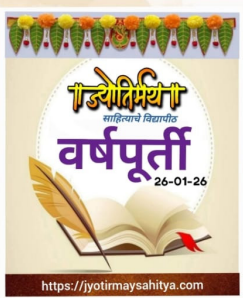
नागपूर : शासनाने विदर्भ साहित्य संघ या संस्थेला जसा एकमुस्त, एकावेळी १० कोटी रुपये रक्कमेचा निधी त्यावरील येणाऱ्या व्याजातून संस्थेचे कार्य होत राहावे यासाठी उपलब्ध करून दिला तसाच तो कुलुपबंद कराव्या लागलेल्या यवतमाळच्या शारदाश्रम या प्रख्यात संशोधक डॉ य.खु.देशपांडे यांनी शंभर वर्षांपूर्वी स्थापलेल्या संशोधन संस्थेस तातडीने उपलब्ध करून देण्यात यावा अशी मागणी अखिल भारतीय मराठी साहित्य महामंडळाचे पूर्वाध्यक्ष आणि मराठीच्या व्यापक हितासाठी चळवळीचे प्रमुख संयोजक डॉ श्रीपाद भालचंद्र जोशी यांनी मुख्यमंत्री आणि मराठी भाषा मंत्री यांना पत्र केली आहे.

तसेच विदर्भ संशोधन मंडळ व महाराष्ट्रातील तत्सम सर्व महत्त्वाच्या संशोधन संस्थांना, त्या बंद पडू नयेत म्हणून त्याच तत्त्वावर असा निधी

तातडीने उपलब्ध करून द्यावा आणि या संस्था बंद पडण्यापासून वाचवाव्या असे आवाहनही त्यांनी मुख्यमंत्री व मराठी भाषा मंत्री यांना या पत्राद्वारे केले आहे.

डॉ य.खु.देशपांडे यांनी स्थापलेले, शारदाश्रम, डॉ वा. वि.मिराशी स्थापित विदर्भ संशोधन मंडळ

या विदर्भाला, महाराष्ट्र व मराठीला ललामभूत अशा महत्त्वाच्या संशोधन संस्था आहेत. प्रसिद्धी स्रोतात न राहता शांतपणे अतिशय महत्त्वाचे कार्य करणाऱ्यांकडे शासन, राज्यकर्ते, लोक

ज्योतिर्मय साहित्य वर्षपूर्ती सोहळा खास ऑफर

फक्त 2000 रुपयात 2 महिने जाहिरात

■ 80 हजार + वाचक ■ वर्षभर न्यूज बॅकअप

ज्योतिर्मय साहित्य पुणे ■ संभाजीनगर मो. 7743818559

Mutual Fund Online

Sahi hai.....

म्युच्युअल फंड ऑनलाईन

विनोद शिराळकर 9325383999

विक्रम वेताळ आणि डायरेक्ट मार्केटिंग

शेअर मार्केट अथवा म्युचुअल फंड यातील लॉग टर्म कमीत कमी सात वर्षे व अधिक अशीच असावी. पण जे गुंतवणूकदार 15 ते 25 वर्षे गुंतवणूक करून थांबतात वा गुंतवणूक करत राहतात त्यांचे नुकसान होत नाही. याचा अगदी उलट जे गुंतवणूकदार बाजार चढा असताना बाजारात येतात व उतरू लागल्यावर बाहेर पडतात ते स्वतःचे नुकसान करून घेतात."

वेताळा एक गोष्ट लक्षात ठेव, शेअर बाजारात नुकसान त्यांचेच होते ज्यांना भीती आणि लोभ (फिअर अँड ग्रीड) यांनी ग्रासले आहे.

वेताळा शेअर बाजार आणि म्युचुअल फंडातून परतावा मिळवण्यासाठी भगवान श्रीकृष्णाने सांगितल्याप्रमाणे “भीती” आणि “लोभाव” नियंत्रण मिळवणे आणि ऋषीमुनी प्रमाणे तपसाधना करावी लागते. एक तप म्हणजे बारा वर्षे समजलास. विक्रम पुढे बोलू लागला “माध्यमातील बातम्यांबद्दल बोलायचे तर एवढेच म्हणता येईल किती बालिश अशी बडबड आहे”

दोन लाख कोटी खरोखरच बुडाले असते तर देशभरात किती हाहाकार माजला असता. अरे दंगली झाल्या असल्या. बँकांपुढे लोकांनी निदर्शने केली असती. नाही का?

खरेतर लोकांजवळ असलेल्या शेअर्सचे बाजारमूल्य दोन लाख कोटींनी कमी झाले, बुडाले नव्हे असा त्या विधानाचा अर्थ आहे. एक छोटेसे उदाहरण देतो, क्रमशः.....

आम्ही तुमचे पुस्तक प्रकाशित करू !

ज्योतिर्मय प्रकाशन

प्रत्येक लेखकाचं एकच स्वप्न असते ते म्हणजे माझ्या कवितांचे, लेखांचे, कथांचे, कादंबरीचे पुस्तकात रूपांतर व्हावे व ते जास्तीतजास्त वाचकांपर्यंत पोहोचावे, मग हे स्वप्न आम्ही पूर्ण करू. उत्कृष्ट छपाई, साजेसे मुखपृष्ठ अगदी कमी वेळेत व अगदी बिनचूक. मग वाट कसली बघता तुमचे स्वप्न पूर्ण करा ज्योतिर्मय प्रकाशन सोबत. लगेच कामाला लागा व आम्हाला खाली दिलेल्या नंबरवर संपर्क करा. ज्योतिर्मय प्रकाशन ■ पुणे ■ छ. संभाजीनगर

संपर्क : 7743 81 8559

साहित्याचे विद्यापीठ

साहित्यिक मित्रांनो, आता लिहा विन्यासत कारण आता तुमच्या साहित्याला प्रकाशित करण्यासाठी आले आहे एक भव्य व्यासपीठ

ज्योतिर्मय

साहित्याचे विद्यापीठ

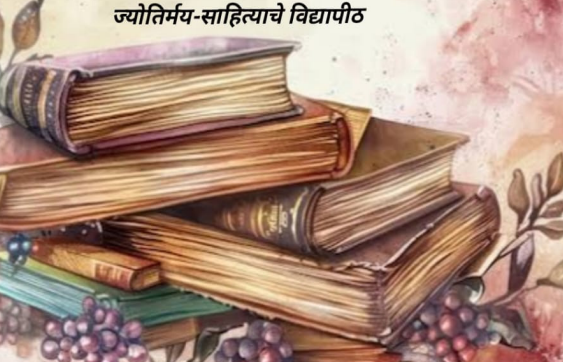
"ज्योतिर्मय" साहित्याचे विद्यापीठ. साहित्यावरील प्रत्येक घटना, कथा, कविता, लेख, परीक्षण, पुरस्कार, संमेलन प्रत्येकाची नोंद आम्ही घेणार, मग विचार कसला करता!

हो जाओ शूर....

या व्यासपीठावर तुमचे सर्वांचे स्वागत आहे.

- संजय व्यापारी, संपादक 7743918559

ज्योतिर्मय-साहित्याचे विद्यापीठ

ऑनलाईन औषधोपचार

आता सर्वकारी झाले आहे ऑनलाईन मग आजारपणात पण घरवसल्या औषधोपचार घ्या. कुठेही जाण्याची गरज नाही. वेळ व पैसा वाचता 100 % चावीथीर, इनाम, पुत्रोत्तर, शारीरिक क्लेश, कन्या गौरी कोणातही सांगण्यास काय वाटते अशा वेळेस फक्त कोठवर सुट्टी घेण्या आजार थांबू वाकता व वावर आरुर्षीक भट्टीने हमाखाय घ्याय केला जाईल. रोहदांने औषध घाडलेल्या जातीय, प्रसिद्ध आरुर्षीदापार्य डॉ. शेख ए एच, 37 वर्षांचा अनुभव, 2000 पेक्षा पुरस्कार प्राप्त, 2 लाखांपेक्षा अधिक विविध लैंगिक समस्यास रुग्णांवर यशस्वी उपचार, आतापर्यंत ५ ऑनसरी डॉक्टरेटच्या पदव्या देऊन विविध संस्थांनी त्यांना सन्मानित केलेले आहे. त्यांचा या कार्याची नोंद लंडन बूक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड, ओप्रासिक बूक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड, एशियन बूक ऑफ वर्ल्ड रेकॉर्ड, टुयू-टु-डुन एशिया रेकॉर्ड्स मध्ये विक्रमी नोंद झालेली आहे. सेक्स विषयक कोणताही प्रॉब्लेम असो फक्त एकदा फोन करा व मार्गदर्शन घ्या. व तुमचे प्रश्न सोडवा.

Dr Shaikh A H - 98606 99906

